

PIEŅEMTIE TEKSTI

P8_TA(2015)0275

Stāvoklis Burundi

Eiropas Parlamenta 2015. gada 9. jūlija rezolūcija par stāvokli Burundi (2015/2723(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Burundi,
- ņemot vērā Kotonū nolīgumu,
- ņemot vērā ANO Drošības padomes 2014. gada 10. aprīļa paziņojumu par stāvokli Burundi,
- ņemot vērā Arušas Miera un samierināšanās vienošanos attiecībā uz Burundi;
- ņemot vērā Burundi konstitūciju,
- ņemot vērā Austrumāfrikas valstu kopienas valstu vadītāju paziņojumu, ar ko viņi nāca klajā 2015. gada 31. maijā Dāresalāmā, Tanzānijā,
- ņemot vērā Burundi bijušo valsts vadītāju, politisko partiju un pilsoniskās sabiedrības organizāciju steidzamo aicinājumu, kas tika izteikts 2015. gada 28. maijā Bužumburā,
- ņemot vērā Āfrikas Savienības 2015. gada 13. jūnija augstākā līmeņa sanāksmē pieņemtos lēmumus par stāvokli Burundi,
- ņemot vērā Padomes 2015. gada 22. jūnija secinājumus par Burundi,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces / augstās pārstāves *Federica Mogherini* 2015. gada 28. maija paziņojumu par lēmumu apturēt Burundi vēlēšanu novērošanas misijas darbību un PV/AP pārstāvja 2015. gada 29. jūnija paziņojumu par situāciju Burundi,
- ņemot vērā ĀKK un EK Apvienotās parlamentārās asamblejas prezidija 2015. gada 14. jūnija lēmumu apturēt asamblejas pilnvarotās Burundi vēlēšanu novērošanas misijas darbību minētajā valstī izveidojušās situācijas dēļ,
- ņemot vērā ES pamatnostādnes par cilvēktiesību aizstāvjiem un ES cilvēktiesību

pamatnostādnes par vārda brīvību, un Padomes 2014. gada jūnija secinājumus, kuros tā apņēmas pastiprināt savu darbu saistībā ar cilvēktiesību aizstāvjiem,

- ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,
 - ņemot vērā Āfrikas Demokrātijas, vēlēšanu un pārvaldības hartu (*ACDEG*),
 - ņemot vērā Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām,
 - ņemot vērā Āfrikas Cilvēktiesību un tautu tiesību hartu,
 - ņemot vērā Reglamenta 123. panta 2. un 4. punktu,
- A. tā kā Burundi konstitūcijas 96. pantā un Arušas Miera un samierināšanās vienošanās 7. panta 3. punktā ir noteikts, ka prezidents var atrasties amatā ne ilgāk kā divus termiņus; tā kā prezidents *Pierre Nkurunziza* amatā atrodas kopš 2005. gada, tiekot atkārtoti ievēlēts 2010. gada vēlēšanās, kuras opozīcija pēc valdības apsūdzēšanas iebiedēšanā boikotēja;
- B. tā kā prezidents *Nkurunziza* 2015. gada 26. aprīlī paziņoja, ka kandidēs uz trešo pilnvaru termiņu, norādot, ka viņam uz to ir tiesības, jo pirmajā pilnvaru termiņā viņu amatā iecēla likumdevēji, un līdz ar to radīja valstī jukas, izraisot plašus protestus un neveiksmīgu militāru apvērsumu, kas notika 2015. gada maijā;
- C. tā kā pēc šā paziņojuma izdarīšanas 2015. gada 14. maijā tika arestēti 17 virsnieki pēc neveiksmīga valsts apvērsuma mēģinājuma, kuru vadīja bijušais armijas ģenerālmajors *Godefroid Niyombare*, kas aizbēga no valsts, un saistībā ar kuru virknē sprādzienu uzbrukumu, kā arī īstenojot citu vardarbīgu rīcību, tika nogalināti vairāk nekā 70 cilvēki;
- D. tā kā no valsts aizbēguši ir divi Neatkarīgās valsts vēlēšanu komisijas (*CENI*) vadošie locekļi līdz ar Konstitucionālās tiesas vecāko tiesnesi, kam bija uzdots lemt par prezidenta trešā pilnvaru termiņa likumību, un Nacionālās asamblejas priekšsēdētāju, kas visi atsaucās uz bailēm par savu drošību; tā kā 2015. gada 25. jūnijā pēc tam, kad tika apšaubījies prezidenta tiesības tikt ievēlētam uz trešo pilnvaru termiņu, no valsts aizbēga arī Burundi viceprezidents *Gervais Rufyikiri*;
- E. tā kā policija pielietoja pārmērīgu spēku miermīlīgu protestēju apspiešanā un tā rezultātā tika zaudētas dzīvības; tā kā saskaņā ar policijas datiem laikposmā no 2015. gada 26. aprīļa līdz 12. maijam saistībā ar protestiem tika aizturēti 892 cilvēki, no kuriem 568 tika vēlāk atbrīvoti; tā kā 280 no aizturētajiem ir nodoti prokuratūras pārziņā;
- F. tā kā vardarbību vēl vairāk pastiprina ar valsts iestādēm saistītu paramilitāro grupējumu darbība; tā kā NVO un cilvēktiesību aizstāvji ir nosodījuši *CNDD-FDD* (Nacionālā padome demokrātijas aizsardzībai — Demokrātijas aizsardzības spēki) paramilitāro grupējumu iefiltrēšanos policijas un bruņotajos spēkos;
- G. tā kā opozīcijas partijas un pilsoniskā sabiedrība ignorēja vēlēšanas, norādot uz valsts iestāžu izmantošanu vienas partijas interesēs, *CNDD-FDD* jaunatnes paramilitārā grupējuma (*Imbonerakure*) īstenoto vardarbību un iebiedēšanu, uzticības trūkumu *CENI* (Burundi neatkarīgā valsts vēlēšanu komisija) un valdības stratēģijām nolūkā mazināt līdzdalību vēlēšanu procesā, cita starpā, vēlēšanu reģistrācijas grūtībām un vēlēšanu apgabalu mainīšanu par labu valdošajai partijai; tā kā valstī valdošais stāvoklis ir licis Burundi katoļu baznīcai atsaukt savus mācītājus, kurus tā bija pilnvarojusi palīdzēt

vēlēšanu organizēšanā, paziņojot, ka tā nevar atbalstīt vēlēšanas, kurās ir daudz pārkāpumu;

- H. tā kā Burundi valdošā partija ir boikotējusi atsākušās starpniecības sarunas ANO koordinatora *Abdoulaye Bathily* — kuru tā ir aicinājusi atkāpties no amata — un ANO, Āfrikas Savienības (ĀS), Austrumāfrikas valstu kopienas un Lielo ezeru reģiona starptautiskās konferences pārstāvju „koordinēšanas” grupas vadībā;
- I. tā kā starptautiskajai sabiedrībai ir nozīmīga loma reģionā, jo tā nodrošina Arušas vienošanās ievērošanu, un tā kā tādas iestādes kā Starptautiskā Krimināltiesā pilda sevišķi svarīgas funkcijas, veicot neatkarīgu izmeklēšanu par vardarbību un noziegumiem, kas īstenoti Burundi;
- J. tā kā, neraugoties uz starptautiskās sabiedrības aicinājumiem atlikt vēlēšanas un neņemot vērā pilsoniskās sabiedrības un opozīcijas īstenoto vēlēšanu boikotu, 2015. gada 29. jūnijā notika likumdevējas varas vēlēšanas un 2015. gada 15. jūlijā ir plānota prezidenta vēlēšanu norise;
- K. tā kā 2015. gada 29. jūnijā ES no Burundi atsauca savu vēlēšanu novērošanas misiju, uzskatot, ka likumdevējas varas vēlēšanu organizēšana, ja nav izpildīti minimālie nosacījumi, lai nodrošinātu vēlēšanu uzticamību, pārredzamību un iekļautību, krīzi var tikai saasināt;
- L. tā kā ANO nosūtītie vēlēšanu novērotāji paziņoja, ka 2015. gada 29. jūnija vēlēšanas notika saspīlētas politiskās krīzes apstākļos un vispārēju baiļu un iebiedēšanas gaisotnē vairākās valsts daļās, secinot, ka apstākļi nav bijuši labvēlīgi brīvām, uzticamām un iekļaujošām vēlēšanām;
- M. tā kā vēlēšanu procesu joprojām būtiski izkropļo neatkarīgajiem plašsaziņas līdzekļiem noteiktie ierobežojumi, pārmērīga spēka lietošana pret demonstrantiem, opozīcijas partiju un pilsoniskās sabiedrības iebiedēšanas gaisotne un neuzticēšanās vēlēšanu iestādēm, kas liecināja ES pieņemt lēmumu apturēt savas vēlēšanu novērošanas misijas darbību;
- N. tā kā Austrumāfrikas valstu kopiena (*EAC*) un Āfrikas Savienība (ĀS) ir paziņojušas, ka patlaban nav labvēlīgu apstākļu vēlēšanu organizēšanai un ka Burundi konstitūcijā paredzētajā grafikā šādus apstākļus nebūs iespējams nodrošināt;
- O. tā kā ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos birojs (*UNHCR*) ziņo, ka no Burundi uz kaimiņvalstīm ir aizbēguši ap 127 000 cilvēku, izraisot ārkārtas humanitāro situāciju Kongo Demokrātiskajā Republikā, Ruandā un Tanzānijā, kur tiek ziņots par holeras uzliesmojumu;
- P. tā kā politiskais strupceļš, kas izveidojies Burundi, un drošības un ekonomikas situācijas pasliktināšanās būtiski ietekmē iedzīvotājus un apdraud visu reģionu, Burundi saskaroties ar smagāko krīzi kopš 12 gadus ilgā pilsoņu kara etnisko grupu starpā — kurā, kā lēsts, līdz 2005. gadam dzīvību zaudēja ap 300 000 cilvēku;
- Q. tā kā, reaģējot uz iepriekšējām Eiropas Parlamenta rezolūcijām un jo īpaši saistībā ar tajās iekļautajām atsaucēm uz Kotonū nolīguma 96. pantu, ES pārstāvji ir uzstājuši, ka vēlēšanu procesā ir jāpiedalās visiem valsts politikajiem spēkiem saskaņā ar vēlēšanu ceļvedi un Rīcības kodeksu vēlēšanu jomā (*Code de bonne conduite en matière électorale*);

- R. tā kā ES ir apturējusi Burundi vēlēšanu atbalstam paredzētās atlikušās summas (EUR 1,7 miljoni) izmaksu, ņemot vērā to, ka patlaban nav izpildīti priekšnosacījumi, kas nepieciešami, lai nodrošinātu uzticamu un raitu vēlēšanu procesu, kas noritētu miermīlīgi, iekļaujoši un pārredzami, kā arī nepārkāpjot politiskās brīvības, tostarp vārda brīvību;
- S. tā kā arī Beļģija ir paziņojusi par vēlēšanām paredzētās palīdzības apturēšanu, izvēloties nepiešķirt pusi no vēlēšanām iedalītajiem EUR 4 miljoniem un pārtraucot dalību policijas sadarbības pasākumā, ko tā finansēja kopā ar Nīderlandi; tā kā arī Francija ir apturējusi sadarbību ar Burundi drošības jomā un Vācija ir paziņojusi, ka aptur visu divpusējo sadarbību, kurā iesaistīta Burundi valdība;
- T. tā kā vārda brīvību garantē Burundi konstitūcija, kā arī starptautiskie un reģionālie nolīgumi, kurus Burundi ir ratificējusi, un tās ievērošana ir daļa no valsts stratēģijas labai pārvaldībai un cīņai pret korupciju, kā arī būtisks nosacījums brīvām, godīgām, pārredzamām un miermīlīgām vēlēšanām; tā kā plašsaziņas līdzekļu darbība tomēr tiek galēji ierobežota, ko izraisījusi privāto raidorganizāciju slēgšana maija vidū, tas, ka žurnālisti ir masveidā pametuši valsti, un pastāvīgie draudi pret tiem, kas joprojām atrodas Burundi;
- U. tā kā ES sniedz ievērojamu ieguldījumu Burundi gada budžetā, no kā apmēram pusi veido starptautiskās palīdzības finansējums, un ir nesen Burundi — vienai no nabadzīgākajām valstīm pasaulē — piešķīrusi EUR 432 miljonus no Eiropas Attīstības fonda 2014.–2020. gada laikposmam, lai cita starpā palīdzētu uzlabot pārvaldību un pilnveidotu pilsonisko sabiedrību;
- V. tā kā pašreizējā situācija ietekmē visu Burundi iedzīvotāju ekonomisko un sociālo dzīvi; tā kā valsts galvaspilsētā Bužumburā notiekošo vardarbīgo demonstrāciju dēļ ir slēgta lielākā daļa skolu un universitāšu, valsts valūta ir zaudējusi vērtību, pieaudzis bezdarbs un samazinājušies nodokļu ieņēmumi, jo ir slēgti tirdzniecības centri un sarukusi tirdzniecība ar kaimiņvalstīm,
1. pauž dziļas bažas par to, ka politiskā un humanitārā situācija Burundi un plašākā reģionā aizvien vairāk pasliktinās; aicina nekavējoties izbeigt vardarbību un oponentu politisku iebiedēšanu un nekavējoties atbrūnot visus ar politiskajām partijām saistītos bruņotos jaunatnes grupējumus; izsaka līdzjūtību vardarbības upuriem un dzīvību zaudējušajiem un prasa nekavējoties sniegt humāno palīdzību tiem iedzīvotājiem, kuri bijuši spiesti atstāt savas mājas;
 2. nosoda Burundi valdības lēmumu tomēr rīkot vēlēšanas, neraugoties uz nestabilo politisko un drošības situāciju un ņemot vērā to, ka vēlēšanu procesu joprojām būtiski izkropļo neatkarīgajiem plašsaziņas līdzekļiem noteiktie ierobežojumi, pārmērīga spēka lietošana pret demonstrantiem, opozīcijas partiju un pilsoniskās sabiedrības iebiedēšanas gaisotne un neuzticēšanās vēlēšanu iestādēm; mudina Burundi iestādes saskaņā ar Āfrikas Savienības paustajiem aicinājumiem atlikt 2015. gada 15. jūlijā paredzētās prezidenta vēlēšanas un iesaistīt visas ieinteresētās personas centienos izveidot labvēlīgus apstākļus miermīlīgam, uzticamam, brīvam un godīgam vēlēšanu procesam;
 3. aicina visus, kas iesaistīti vēlēšanu procesā, arī par vēlēšanu organizēšanu un drošības pasākumiem atbildīgās iestādes, ievērot saistības saskaņā ar Arušas vienošanos un atgādina, ka ar šo vienošanos izbeidza pilsoņu karu un ka tā ir pamatā Burundi konstitūcijai; uzsver, ka ir svarīgi panākt vienprātīgu vienošanos par vēlēšanu grafiku,

pamatojoties uz tehnisko novērtējumu, kas jāveic ANO;

4. atkārtoti uzsver, ka vienīgi ar dialogu un vienprātību, iesaistot Burundi valdību, opozīciju un pilsonisko sabiedrību, un saskaņā ar Arušanas vienošanos un Burundi konstitūciju var panākt ilglaicīgu politisku risinājumu, garantējot drošību un demokrātiju visu Burundi iedzīvotāju interesēs; aicina visas Burundi ieinteresētās personas atsākt dialogu par visām jomām, kurās pastāv atšķirīgi uzskati; tādēļ atbalsta ĀS, EAC un ANO veiktos starpniecības centienus un ir gatavs sniegt atbalstu, lai īstenotu konkrētos pasākumus, par kuriem nesen paziņojusi ĀS;
5. vēlreiz pauž atbalstu EAC neatslābstošajiem centieniem un uzsver, cik svarīgi ir pasākumi, par ko vienojās augstākā līmeņa sanāksmēs Dāresalāmā 2015. gada 13. un 31. maijā, tostarp aicinājums atlikt vēlēšanas un nekavējoties pārtraukt vardarbību, atbrūņot ar politiskajām partijām saistītos jauniešu grupējumus, sākt dialogu starp Burundi ieinteresētajām personām, kā arī reģiona apņemšanās nestāvēt malā, ja situācija pasliktinātos, tā nodrošinot pamatu politiskam un vienprātīgam krīzes risinājumam;
6. atgādina, ka ES partnerattiecības ar Burundi reglamentē Kotonū nolīgums un ka visām pusēm ir pienākums ievērot un īstenot šā nolīguma noteikumus, jo īpaši attiecībā uz cilvēktiesībām; norāda, ka Burundi arī ir parakstījusi un ratificējusi Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām un Āfrikas Cilvēktiesību un tautu tiesību hartu un ka tādēļ tai ir pienākums ievērot vispārējās cilvēktiesības un vārda brīvību; tādēļ aicina Burundi valdību ļaut īstenot patiesas un atklātas politiskās debates bez iebiedēšanas un atturēties no tiesu iestāžu ļaunprātīgas izmantošanas nolūkā neļaut darboties politiskajiem konkurentiem;
7. pieņem zināšanai dialogu starp ES un Burundi iestādēm, kas risinājās saskaņā ar Kotonū nolīguma 8. pantu; tomēr uzskata, ka joprojām tiek pārkāpti būtiski Kotonū nolīguma pamatelementi, jo īpaši attiecībā uz cilvēka pamattiesību un demokrātijas principiem, un tādēļ aicina Komisiju sākt 96. panta procedūru, lai veiktu atbilstīgus pasākumus;
8. aicina Komisiju šajā sakarībā nekavējoties no jauna izvērtēt ES atbalstu, lai to pārvirzītu nolūkā palielināt finanšu atbalstu pilsoniskajai sabiedrībai un koncentrēt uzmanību uz humāno palīdzību pretstatā centrālā budžeta atbalstam, vienlaikus paturot prātā īpaši veiksmīgo Burundi armijas lomu miera uzturēšanas misijā Somālijā;
9. atbalsta Ārlietu padomes 2015. gada 22. jūnija aicinājumu Komisijas priekšsēdētāja vietnieci/ Savienības augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos (PV/AP) sagatavot sarakstu ar ierobežojošiem pasākumiem un vīzu un ceļošanas aizliegumiem pret tiem, kas atbildīgi par vardarbību, represijām un nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem, kā arī pret personām, kuras aktīvi kavē politiska risinājuma panākšanu ĀS un EAC ierosinātajā satvarā, un arī aicina PV/AP veikt nepieciešamos pasākumus, lai iesaldētu visu šo personu līdzekļus ES dalībvalstīs;
10. pauž dziļas bažas par cietušo personu un nopietnu cilvēktiesību pārkāpumu gadījumu skaitu, par ko tiek ziņots kopš krīzes sākšanās, jo īpaši par tādiem pārkāpumiem, kuru īstenošana tiek piedēvēta *Imbonerakure* dalībniekiem; norāda uz iebiedēšanu un apdraudējumu, ar ko saskaras cilvēktiesību aizstāvji, politiskie aktīvisti un žurnālisti, un uz opozīcijas partiju locekļu patvaļīgu arestu; prasa nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot visas personas, kas ir apcietinātas par to, ka ir īstenojušas savas tiesības uz miermīlīgu pulcēšanos un viedokļa paušanu;

11. prasa, lai nekavējoties tiktu pārtraukta *Imbonerakure* dalībnieku īstenotā vardarbība un iebiedēšana; aicina *CNDD-FDD* nekavējoties veikt pasākumus, lai atbruņotu jauniešu paramilitāro grupējumu un neļautu tā biedriem iebiedēt oponentus un uzbrukt tiem, kā arī mudina nodrošināt, lai tie, kuri ir atbildīgi par ļaunprātīgu rīcību, tiktu tiesāti; prasa veikt neatkarīgu starptautisku izmeklēšanu par apgalvojumiem, ka *CNDD-FDD* apbruņo un apmāca savu jaunatnes spārnu; tāpat prasa opozīcijas partiju līderiem novērst vardarbību, kas ir vērsta pret šo partiju oponentiem;
12. atkārtoti norāda, ka personas, kas ir atbildīgas par smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem, nedrīkst palikt nesodītas un ka tās ir individuāli jāsauc pie atbildības un jātiesā; uzskata, ka ir īpaši svarīgi, lai saskaņā ar ĀS paziņojumu tiktu nekavējoties izvietoti cilvēktiesību novērotāji un militārie eksperti;
13. norāda, ka noteiktu spēku centieni pārvērst nemierus par etnisku konfliktu neizdodas un ka politisko nesaskaņu iemesli Burundi nav viennozīmīgi etniski; uzskata, ka tas apliecina Arušas vienošanās sekmīgos rezultātus, izveidojot etniski līdzsvarotu armiju un policijas spēkus; tāpēc aicina Starptautiskās Krimināltiesas prokuroru cieši uzraudzīt plašsaziņas līdzekļus saistībā ar etniskā naida kurināšanu, kā arī uzraudzīt politisko vadītāju runas;
14. šajā sakarībā atgādina, ka ir svarīgi ievērot Rīcības kodeksu vēlēšanu jomā un ar ANO starpniecību sagatavoto vēlēšanu ceļvedi, ko politiskie spēki parakstīja 2013. gadā, un pilnībā atbalsta ANO un reģionālos centienus, kuru mērķis ir novērst turpmāku politiskās vardarbības pieaugumu;
15. aicina nekavējoties atcelt ierobežojumus plašsaziņas līdzekļiem un piekļuvei internetam un vēlreiz nosoda atkārtotos uzbrukumus *Radio Publique Africaine*, kas ir viena no galvenajām valsts ziņu aģentūrām; uzskata, ka likumīgas vēlēšanas var notikt tikai tad, ja plašsaziņas līdzekļi spēj darboties bez ierobežojumiem un žurnālisti — ziņot bez iebiedēšanas;
16. atzinīgi vērtē humānās palīdzības organizāciju un kaimiņvalstu iestāžu darbību, rūpējoties par to personu vajadzībām, kuras bēg no krīzes, un piedāvājot aizsardzību bēgļiem; atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par papildu EUR 1,5 miljonu piešķiršanu, lai atvieglotu humanitāro situāciju; tomēr brīdina, ka gan ES, gan tās dalībvalstīm ir steidzami jādubulto saistības, ņemot vērā milzīgo bēgļu pieplūdumu jau tā nestabilā reģionā, informāciju par holeras uzliesmojumiem un satraucošos ziņojumus par seksuālo vardarbību; uzsver, cik svarīgi ir izstrādāt ilgtermiņa stratēģiju ne tikai medicīnas un uztura palīdzības jomā, bet arī reintegrācijas un psiholoģiskās palīdzības jomā tiem, kas ir spiesti bēgt;
17. aicina ES un tās dalībvalstis pildīt visas saistības attiecībā uz ANO reģionālo plānu reaģēšanai uz bēgļu pieplūdumu no Burundi, kam līdz 2015. gada septembrim ir vajadzīgi USD 207 miljoni, lai palīdzētu sagaidāmajiem 200 000 Burundi bēgļiem, tostarp palielinot pašreizējos piešķirumus šim reģionam;
18. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, dalībvalstīm, Burundi valdībai un Lielo ezeru reģiona valstu valdībām, Austrumāfrikas valstu kopienas valdībām, Eiropas Komisijas priekšsēdētāja vietniecei / Savienības augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos *Federica Mogherini*, Āfrikas Savienībai, ANO ģenerālsēkretāram, ĀKK un ES Apvienotās parlamentārās asamblejas līdzpriekšsēdētājiem un Panāfrikas parlamentam.